

Ανάλυση Στοιχείων Έρευνας Οικογενειακών Προϋπολογισμών

Εκπαιδευτική μονάδα : Πειραματικό Σχολείο
Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Περιφερειακή Ενότητα : Θεσσαλονίκης

Κατηγορία : Λύκεια

Ομάδα : PASCAL

ΣΤΟΧΟΙ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ

ΜΕΣΗ ΜΗΝΙΑΙΑ
ΔΑΠΑΝΗ ΤΩΝ
ΕΤΩΝ 2019 και
2020 (ΕΤΟΣ
ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ)

ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ
ΚΑΤΑΝΟΜΗ
ΔΑΠΑΝΩΝ ΤΩΝ
ΕΤΩΝ 2019 και 2020
(ΕΤΟΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ)

Ανά κατηγορία
αγαθών

Ανά κατηγορία
πληθυσμού
(φτωχός -
μη φτωχός)

Ανά τύπο
νοικοκυριού

Ανά
περιφέρεια

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

- ✓ Μελετήσαμε το αρχείο Excel της ΕΛΣΤΑΤ, που αφορά στην Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών (ΕΟΠ) για τα έτη 2019 και 2020 (έτος πανδημίας).
- ✓ Κατανοήσαμε στους πίνακες δεδομένων, τις μεταβλητές που μας ενδιαφέρουν καθώς και το είδος τους:

ΚΑΤΗΓΟΡΙΚΕΣ

- Αγαθά και υπηρεσίες (12 βασικές κατηγορίες)
- Τύπος νοικοκυριού
- Κατηγορία πληθυσμού (Φτωχός – Μη φτωχός)
- Περιφέρειες της χώρας

ΠΟΣΟΤΙΚΕΣ

- Δαπάνη (μέση μηνιαία σε € - ποσοστιαία κατανομή)
- Χρόνος (2019 / 2020)

- ✓ Μετά από επεξεργασία των δεδομένων δημιουργήσαμε τα κατάλληλα διαγράμματα, ανάλογα με το είδος της κάθε μεταβλητής (ποσοτική-κατηγορική).
- ✓ Κάναμε στρογγυλοποιήσεις όπου ήταν απαραίτητο.
- ✓ Αναζητήσαμε τρόπους για να είναι πιο ελκυστική και πειστική η παρουσίαση.
- ✓ Ολοκληρώσαμε με την εξαγωγή συμπερασμάτων.

ΕΡΓΑΛΕΙΑ

EXCEL : Για την επεξεργασία των δεδομένων και τη δημιουργία των διαγραμμάτων.

POWER POINT : Για την παρουσίαση

ΠΗΓΕΣ

Η εργασία βασίστηκε στις γνώσεις μας από :

- Τον όμιλο Στατιστικής του σχολείου μας
- Τα σχολικά μαθήματα
- Την αναζήτηση σε υλικό της ΕΛΣΤΑΤ / EUROSTAT

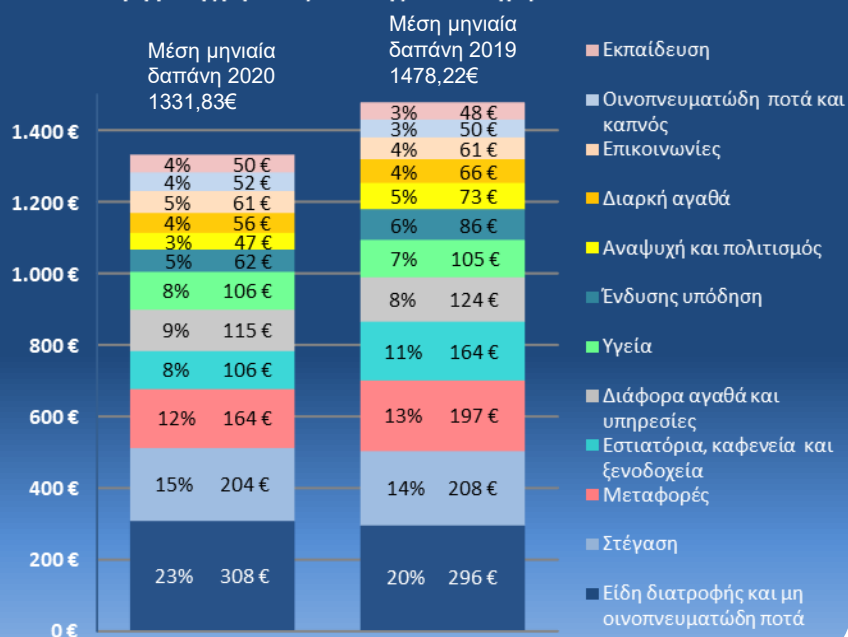

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

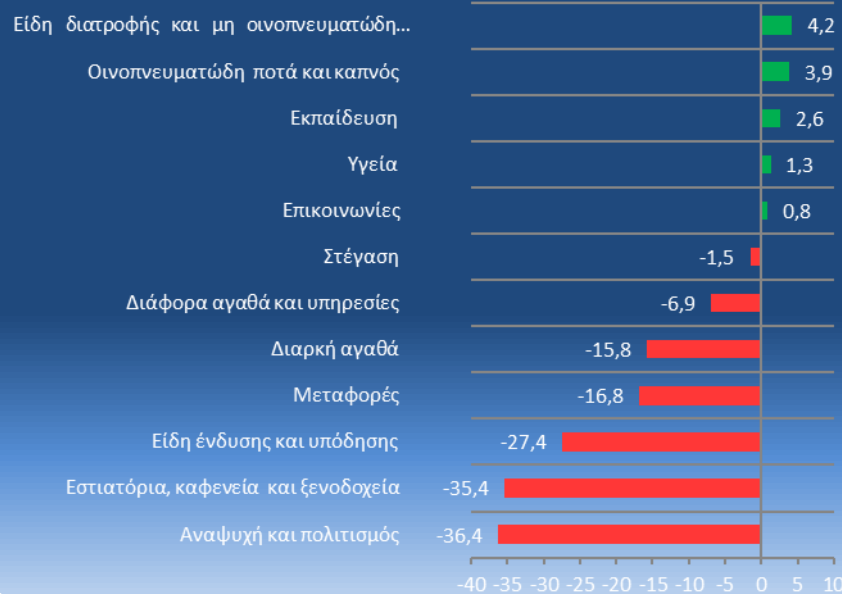
- Για την έρευνα χρησιμοποιήθηκε η ταξινόμηση ειδών και υπηρεσιών (COICOP-HBS) που προτάθηκε στα κράτη μέλη από τη Eurostat.
- **Συνολική καταναλωτική δαπάνη** του νοικοκυριού είναι η αξία, σε χρήμα, των αγαθών και υπηρεσιών που αγόρασε το νοικοκυριό, για να καλύψει τις οικογενειακές και τις κοινωνικές του ανάγκες.
- **Η γραμμή φτώχειας** (το κατώφλι της φτώχειας) υπολογίζεται με βάση τη σχετική έννοια (φτωχός σε σχέση με τους άλλους) και ορίζεται στο 60% της διάμεσης ισοδύναμης δαπάνης από αγορές του νοικοκυριού, διαφοροποιούμενη από την έννοια του κινδύνου της απόλυτης φτώχειας (ο φτωχός που στερείται βασικών μέσων επιβίωσης).
- **Φτωχός πληθυσμός** είναι ο πληθυσμός που έχει δαπάνη μικρότερη ή ίση από το κατώφλι της φτώχειας.
- **Μη Φτωχός πληθυσμός** είναι ο πληθυσμός που έχει δαπάνη μεγαλύτερη από το κατώφλι της φτώχειας.
- **Ισοδύναμη δαπάνη** ορίζεται η συνολική δαπάνη του νοικοκυριού μετά τη διαίρεσή της με το ισοδύναμο μέγεθος του νοικοκυριού. Το ισοδύναμο μέγεθος του νοικοκυριού υπολογίζεται με βάση την τροποποιημένη κλίμακα του ΟΟΣΑ, σύμφωνα με την οποία ορίζεται συντελεστής στάθμισης 1 για τον πρώτο ενήλικα, 0,5 για τον δεύτερο ενήλικα και παιδιά 14 ετών και άνω και 0,3 για παιδιά κάτω των 14 ετών.

ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΣΤΙΣ 12 ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΕΤΩΝ 2019-2020 (ΕΤΟΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ)

Κατανομή μέσης μηνιαίας δαπάνης ανά κατηγορία δαπανών

Ποσοστιαία (%) μεταβολή 12 βασικών κατηγοριών δαπανών το έτος 2020 σε σχέση με το 2019

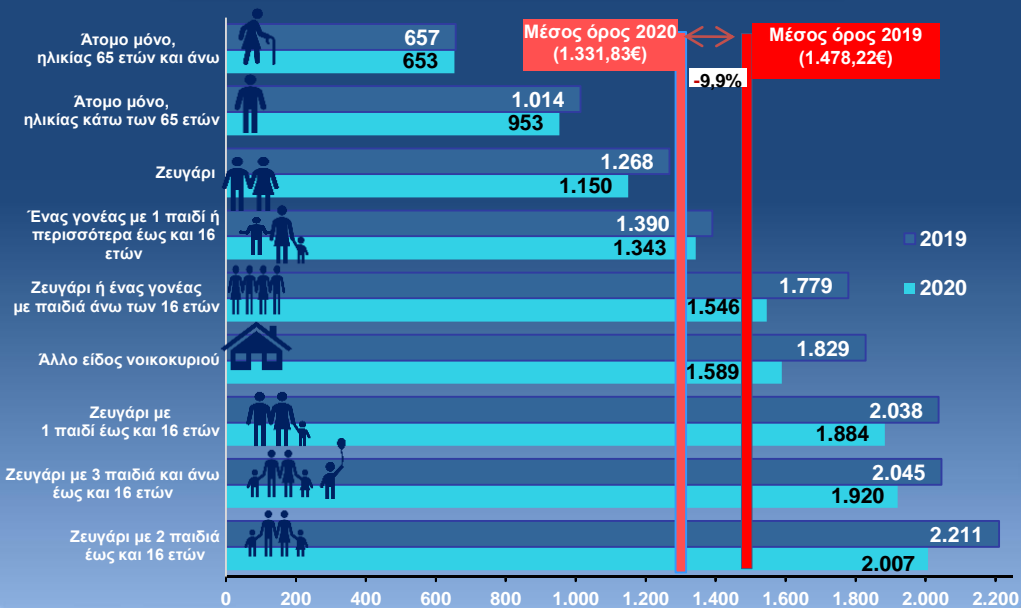
Από τη σύγκριση των ετών 2019 – 2020 (έτος πανδημίας) προκύπτει ότι :

- ❖ Τρεις από τις δώδεκα κατηγορίες δαπανών αποτελούν σχεδόν το 50% της μέσης μηνιαίας δαπάνης (περίπου 51% το 2020 και 47% το 2019) και αφορούν κατά σειρά σημαντικότητας δαπάνες για είδη διατροφής, στέγαση και μεταφορές.
- ❖ Η μέση μηνιαία δαπάνη του έτους 2020 (1.331,83€) εμφανίζεται μειωμένη κατά 10% περίπου σε σχέση με του έτους 2019 (1.478,22€).
- ❖ Η μεγαλύτερη μείωση παρατηρείται στις δαπάνες για αναψυχή και πολιτισμό (-36,4%) και για εστιατόρια - ξενοδοχεία – καφενεία (-35,4%), ενώ ακολουθούν οι δαπάνες για ένδυση / υπόδηση (-27,4%) και οι δαπάνες για τις μεταφορές (-16,8%).
- ❖ Οι αυξήσεις που παρατηρούνται είναι μικρές, με σημαντικότερες (4% περίπου) στα είδη διατροφής, ποτά και καπνό.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι η πανδημία επηρέασε τόσο το ύψος των δαπανών όσο και τη μεταξύ τους κατάταξη. Οι περιορισμοί που επιβλήθηκαν λόγω της καραντίνας άλλαξαν τις ανάγκες και τις προτεραιότητες των ανθρώπων, με εμφανή μείωση των δαπανών σε πέντε από τις δώδεκα βασικές κατηγορίες.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΜΗΝΙΑΙΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ (ΑΓΟΡΕΣ) ΓΙΑ ΑΓΑΘΑ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΤΙΜΕΣ) ΚΑΤΑ ΤΥΠΟ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΕΤΩΝ 2019-2020 (ΕΤΟΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ)

Μέση μηνιαία δαπάνη (σε €) κατά τύπο νοικοκυριού

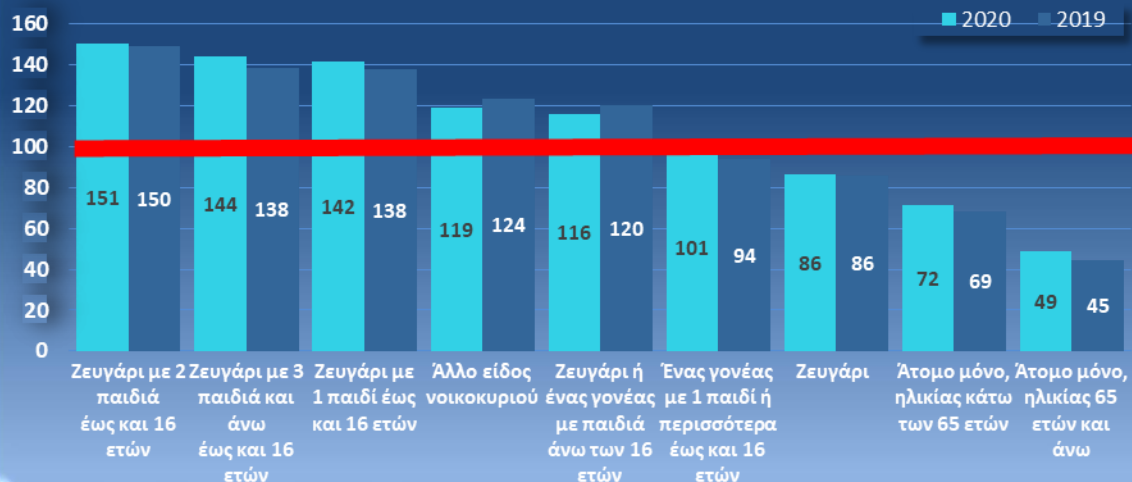
Από το διπλανό διάγραμμα παρατηρούμε ότι :

- Οι δαπάνες όλων των τύπων νοικοκυριών το έτος 2020 (έτος πανδημίας) είναι μειωμένες σε σχέση με το έτος 2019.
- Η μέση μηνιαία δαπάνη τους μειώθηκε κατά 146,39€ (9,9%).
- Η μεγαλύτερη μείωση (περισσότερο από 230€ ή 13%) παρατηρείται στις κατηγορίες «Ζευγάρι ή ένας γονέας με παιδιά άνω των 16 ετών» και «Άλλο είδος νοικοκυριού».
- Στην κατηγορία «Άτομο μόνο άνω των 65 ετών», η μείωση είναι μόνο 4€ (0,6%).

Στο διπλανό ραβδόγραμμα απεικονίζεται η μέση μηνιαία δαπάνη κάθε τύπου νοικοκυριού σε σχέση με τη μέση μηνιαία δαπάνη όλων των νοικοκυριών (μέσος όρος). Διαπιστώνουμε ότι και για τα δύο έτη :

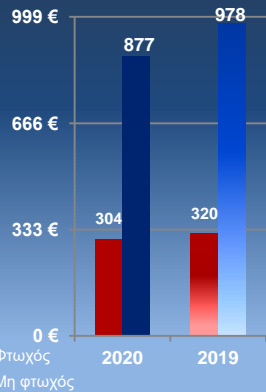
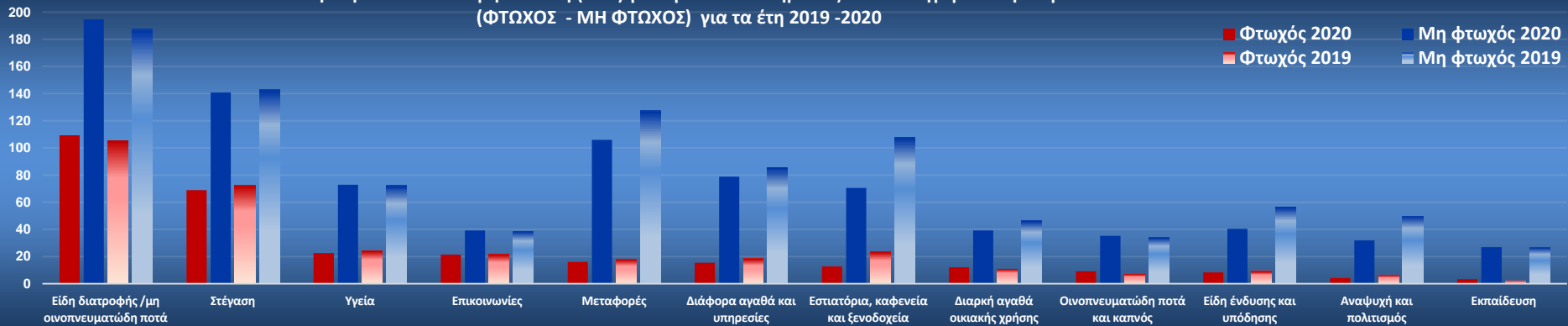
- Τα ζευγάρια με παιδιά ξεπερνούν τον μέσο όρο σε αντίθεση με τις οικογένειες χωρίς παιδιά.
- Η κατηγορία «Ζευγάρι με δύο παιδιά άνω των 16 ετών», υπερβαίνει τον μέσο όρο κατά 1,5 φορές.
- Η κατηγορία «Άτομο μόνο άνω των 65 ετών» υπολείπεται του μέσου όρου κατά 50%.

Μηνιαία Δαπάνη κατά τύπο νοικοκυριού ως ποσοστό επί του μέσου όρου δαπανών

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΜΗΝΙΑΙΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ (ΑΓΟΡΕΣ) ΓΙΑ ΑΓΑΘΑ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΤΙΜΕΣ) ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΕΤΩΝ 2019-2020 (ΕΤΟΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ) ΚΑΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ (ΦΤΩΧΟΣ, ΜΗ ΦΤΩΧΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ)

Μέση Μηνιαία Ισοδύναμη Δαπάνη (σε €) για αγαθά και υπηρεσίες κατά κατηγορία πληθυσμού (ΦΤΩΧΟΣ - ΜΗ ΦΤΩΧΟΣ) για τα έτη 2019-2020

Παρατηρούμε ότι και στα δύο έτη η αναλογία της μέσης μηνιαίας δαπάνης μεταξύ φτωχού και μη φτωχού πληθυσμού είναι περίπου 1 προς 3. Η μεγαλύτερη αναλογία (περίπου 1 προς 2) εμφανίζεται στις κατηγορίες «Είδη διατροφής και μη οينوπνευματώδη ποτά», «Στέγαση» και «Επικοινωνίες, ενώ η μικρότερη στην κατηγορία «Εκπαίδευση» (περίπου 1 προς 8).

Το έτος 2019, στον φτωχό πληθυσμό, οι δύο κατηγορίες δαπανών «Είδη διατροφής και μη οينوπνευματώδη ποτά» και «Στέγαση» αποτελούν το 55,6% του συνόλου των δαπανών και στο 2020 αυξάνονται στο 58,6%, ενώ στον μη φτωχό πληθυσμό τα ποσοστά είναι 33,7% και 38,2% αντίστοιχα. Αύξηση επίσης παρατηρείται στις κατηγορίες «Εκπαίδευση» και «Οينوπνευματώδη ποτά και καπνός».

Αντίθετα, το έτος 2020 (έτος πανδημίας) παρατηρείται σημαντική μείωση δαπανών στις κατηγορίες «Εστιατόρια, καφενεία και ξενοδοχεία» και «Αναψυχή και πολιτισμός» και στις δύο ομάδες πληθυσμού.

Ειδικά η κατηγορία «Εστιατόρια, καφενεία και ξενοδοχεία» το έτος 2019, ήταν η τέταρτη μεγαλύτερη δαπάνη και στις δύο ομάδες πληθυσμού, ενώ το έτος 2020 (έτος πανδημίας) έγινε η έκτη δαπάνη για τον μη φτωχό πληθυσμό και η έβδομη για τον φτωχό πληθυσμό.

Ποσοστιαία Κατανομή Μέσης Μηνιαίας Ισοδύναμης Δαπάνης για αγαθά και υπηρεσίες κατά κατηγορία πληθυσμού (ΦΤΩΧΟΣ - ΜΗ ΦΤΩΧΟΣ) για τα έτη 2019 - 2020

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΜΗΝΙΑΙΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ (ΑΓΟΡΕΣ) ΓΙΑ ΑΓΑΘΑ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΤΙΜΕΣ) ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΕΤΩΝ 2019-2020 (ΕΤΟΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ) ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

Περιφέρεια	2019		Ποσοστιαία συμμετοχή σε σχέση με τον μέσο	2020		Μεταβολή Αξίας 2020/2019
	Ταξινόμηση κατά αξία	Μέση Μηνιαία Δαπάνη Αξία σε ευρώ		Ταξινόμηση κατά αξία	Μέση Μηνιαία Δαπάνη Αξία σε ευρώ	
Νότιο Αιγαίο	1η	1.674,42	113,30	2η	1.473,35	-12%
Αττική	2η	1.668,00	112,80	1η	1.533,46	-8,1%
Ιόνια Νησιά	3η	1.447,76	97,90	4η	1.285,73	-11,2%
Κεντρική Μακεδονία	4η	1.439,96	97,40	5η	1.270,00	-11,8%
Δυτική Μακεδονία	5η	1.428,98	96,70	3η	1.311,86	-8,2%
Κρήτη	6η	1.400,58	94,70	6η	1.252,25	-10,6%
Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	7η	1.345,40	91,00	8η	1.163,84	-13,5%
Θεσσαλία	8η	1.316,84	89,10	7η	1.165,26	-11,5%
Ήπειρος	9η	1.222,98	82,70	9η	1.102,26	-9,9%
Πελοπόννησος	10η	1.216,30	82,30	11η	1.070,99	-11,9%
Βόρειο Αιγαίο	11η	1.207,87	81,70	12η	1.065,25	-11,8%
Δυτική Ελλάδα	12η	1.196,88	81,00	10η	1.093,29	-8,7%
Στερεά Ελλάδα	13η	1.077,77	72,90	13η	932,77	-13,5%
Όλα τα νοικοκυριά		1.478,22	100,00		1.331,83	-9,9%

Στους παραπάνω πίνακες και χάρτες φαίνεται πώς μεταβάλλεται η μέση μηνιαία δαπάνη της κάθε περιφέρειας αλλά και η ποσοστιαία συμμετοχή της σε σχέση με τον μέσο, τόσο στο 2020 όσο και στο 2019.

Η μεταβολή της ποσοστιαίας συμμετοχής των περιφερειών σε σχέση με τον μέσο όρο παρουσιάζει αυξομειώσεις και κυμαίνεται μεταξύ -3,60 και +2,30.

Οι μοναδικές περιφέρειες που ξεπερνούν και στα δύο έτη τη μέση μηνιαία δαπάνη όλων των νοικοκυριών είναι η Αττική και το Νότιο Αιγαίο, οι οποίες εναλλάσσονται στην πρώτη θέση.

Η μεγαλύτερη μείωση της μέσης μηνιαίας δαπάνης παρουσιάζεται στις περιφέρειες της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και της Στερεάς Ελλάδας (-13,5%). Σημειώνεται ότι η Στερεά Ελλάδα κατέχει την τελευταία θέση.

Παρατήρηση : Οι αποχρώσεις στους χάρτες κυμαίνονται από πολύ σκούρο (υψηλότερη δαπάνη) έως πολύ ανοιχτό (χαμηλότερη δαπάνη).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από την ανάλυση των στοιχείων της Έρευνας Οικογενειακών Προϋπολογισμών (ΕΟΠ) για τα έτη 2019 και 2020 (έτος πανδημίας) προκύπτει ότι :

- ✓ Η μέση μηνιαία δαπάνη των δώδεκα κατηγοριών αγαθών/υπηρεσιών παρουσιάζει μείωση κατά 10% περίπου το έτος 2020 (1.331,83€) σε σχέση με το έτος 2019 (1.478,22€). Επίσης, παρατηρείται διαφορετική κατανομή των δαπανών (σειρά κατάταξης) μεταξύ των δύο ετών.
- ✓ Η περιφέρεια με τον περισσότερο πληθυσμό της χώρας (Αττική) κατά το έτος 2020 παρουσιάζει τη μικρότερη μείωση δαπανών (-8,1%) σε σχέση με τις υπόλοιπες περιφέρειες, ενώ τη μεγαλύτερη μείωση εμφανίζουν οι περιφέρειες της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και της Στερεάς Ελλάδας (-13,5%).
- ✓ Στις κατηγορίες νοικοκυριών «*Ζευγάρι ή ένας γονέας με παιδιά άνω των 16 ετών*» και «*Άλλο είδος νοικοκυριού*» κατά το έτος 2020 παρατηρείται η μεγαλύτερη μείωση δαπανών (περισσότερο από 230€ ή 13%). Παράλληλα, αυτές είναι οι μοναδικές κατηγορίες νοικοκυριών που το ποσοστό τους επί του μέσου όρου των δαπανών παρουσιάζει μείωση.
- ✓ Τα ζευγάρια με παιδιά ξεπερνούν και στα δύο έτη, τον μέσο όρο δαπανών σε αντίθεση με τις οικογένειες χωρίς παιδιά.
- ✓ Η μείωση δαπανών το έτος 2020 στον φτωχό πληθυσμό είναι περίπου 5% και στον μη φτωχό πληθυσμό περίπου 10%. Παρόλο αυτά η αναλογία της μέσης μηνιαίας δαπάνης του φτωχού προς τον μη φτωχό πληθυσμό και στα δύο έτη είναι περίπου 1 προς 3.
- ✓ Το έτος 2020, παρατηρείται μικρή αύξηση σε πέντε κατηγορίες δαπανών με σημαντικότερη (περίπου 4%) στις δαπάνες για είδη διατροφής, ποτά και καπνό. Αντίθετα, οι περιορισμοί που επιβλήθηκαν λόγω της πανδημίας οδήγησαν σε μείωση των δαπανών για δραστηριότητες εκτός σπιτιού. Σημαντική μείωση παρουσιάζουν οι δαπάνες για «*Αναψυχή και πολιτισμό*» (-36,4%) «*Εστιατόρια, καφεενία και ξενοδοχεία*» (-35,4%), «*Είδη ένδυσης και υπόδησης*» (-27,4%) και «*Μεταφορές*» (-16,8%). Μάλιστα, η κατηγορία «*Εστιατόρια, καφεενία και ξενοδοχεία*» το έτος 2019, ήταν η τέταρτη μεγαλύτερη δαπάνη και στις δύο ομάδες πληθυσμού, ενώ το έτος 2020 (έτος πανδημίας) έγινε η έκτη δαπάνη για τον μη φτωχό πληθυσμό και η έβδομη για τον φτωχό πληθυσμό.

Από τα παραπάνω συμπεραίνουμε ότι η πανδημία του COVID 19 άλλαξε τις καταναλωτικές συνήθειες των νοικοκυριών της χώρας και επηρέασε τόσο το ύψος των δαπανών όσο και τη μεταξύ τους κατάταξη.